

Roma Sanatında Sonsuz Zaman: Aion Kişileşirmesi

Endless Time in Roman Art: Aion Personalization

Ali Yalçın TAVUKÇU¹

Araştırma Makalesi / *Research Article*

Geliş Tarihi / *Received*: 21.05.2022

Kabul Tarihi / *Accepted*: 19.07.2022

Doi: 10.48146/odusobiad.1119596

Atıf / Citation: Tavukçu, A. Y., (2022). “Roma Sanatında Sonsuz Zaman: Aion Kişileşirmesi”, OÜSOBİAD 12 (2), 509-520, Doi: 10.48146/odusobiad.1119596

Öz

Antik Yunan inanışında zaman kavramı = Aion; yaşam süresini ve sonsuz yaşamı ifade etmek için kullanılan bir terimdir. Zaman kavramı içerisinde de insan ömrünün süresinin ve dahi her şeyin başlangıcından önceki zamanı ve sonsuzluğu ifade eden bu kavramın Geç Hellenistik döneme kadar herhangi bir sanat türünde tasvirine rastlanmaz. Mısır ve Pers inancının etkisinde Yunan sanatına senkretik bir tanrı olarak yansımıştır. Bu dönemden sonra, aslan başlı, omuzlarında kanatları olan insan vücutlu bir yaratık olarak tasvir edilmeye başlamıştır. Genellikle yanında ya da vücuduna dolanmış bir yılan ile ellerinde asa ve anahtar tutmaktadır. Bu tasvirleri kesin bir şekilde Aion olarak değerlendirmek tartışma konusu olmuştur. Ancak kesin olarak Aion olduğunu belirtebileceğimiz tasvirler Roma İmparatorluk Dönemi'nde rastlamaktayız. Neredeyse bütün betimlerde gür ve kıvrak saçlı, yaşlı veya genç, genellikle bir elinde zodyak çemberi ve ayrıca küre, papirüs rulosu ve bereket boynuzu tutan bir erkek figürü olarak kişileştirilmiştir. Bu dönem sanatında karşımıza çıkan Aion kişileşirmesi, İmparatorluğun sonsuzluğunun ve ebedi olduğunun propagandasını yapmak için kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler Roma, Sanat, Sonsuz Zaman, Aion, Kişileştirme.

Abstract

The concept of time in ancient Greek belief, Aion, is a term used to express life span and eternal life. Within the concept of time, this concept, which expresses the duration of human life and the time and eternity before the beginning of everything, is not depicted in any kind of art until the Late Hellenistic period. Influenced by Egyptian and Persian beliefs, he was reflected in Greek art as a syncretic god. After this period, he began to be depicted as a human-shaped creature with the head of a lion and wings on his shoulders. He usually holds a scepter and a key in his hands with a snake entwined with him or his body. It has been a matter of debate to definitely consider these depictions as Aion. However, we come across depictions that we can define as Aion in the Roman Imperial Period. In almost all depictions, he is personified as a male figure with bushy and gray hair, old or young, usually holding the zodiac circle in one hand, as well as a globe, papyrus roll, and horn of fertility. The personification of Aion, which appeared in the art of this period, was used to propagate the eternity of the Empire.

¹ Prof. Dr., Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Bölümü, 25240, Erzurum / TÜRKİYE, E-mail: atavukcu@atauni.edu.tr, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-6047-0803>.

Keywords Roman, Art, Infinite Time, Aion, Personification.

Giriş

Kişileştirme; bir şeyin, yerin ya da soyut bir kavramın kişiler gibi davranırma, canlandırma sanatıdır. Antik Çağın inanç sistemini oluşturan tüm doğüstü karakterler aslında tabiat unsurlarının insani sıfatlarla kişileştirilmesinden personifikasyon kavramı, bu varlıklar arasında, birbirleriyle ve insan soyuyla ilişkilerinin sonucu olarak ise mitoloji ortaya çıkmıştır (Can, 2014: 46). Korku ve merak olgusu başta olmak üzere ayrıca yaşamsal gereksinimlerinden beslenen bu sistem, duyular yoluyla açıklanamayan her türlü kavramı alegorik anlatımlarla somutlaştırmaktır (Can, 2014: 46). Böylece personifikasyon kavramı ortaya çıkmış, agoradaki konuşmalardan edebiyata oradan da görsel sanatlara konu olmuştur. Burada Aion'un mitolojisini ve bütün betimlerini anlatmak değil ne şekilde kişileştirildiğine değişik örneklerle değinilecektir.

Antik Yunan'da Aion; yaşam, yaşam gücü (Homeros, 2014: 10), ömür süresi ve yaş anlamına gelmektedir. Zaman kavramı içerisinde insan ömrünün süresinin ve dahi her şeyin başlangıcından önceki zaman ve sonsuzluğu (Cohen, 2014: 14-15) ifade eden Aion hakkında antik dönemin birçok bilim adamı, şairi, felsefeci değerlendirmelerde bulunmuşlardır. Euripides Aion'u, Khronos'un en erken evresi olarak tanımlar. Platon, Timaios (37d- 38c) adlı eserinde zamanı, sonsuzluk olarak betimler. Platon'a göre Aion her nasılsa sürekli o şekilde olan ve değişmeyen, sadece akılla algılanan bir şeydir. Khronos ise sürekli varlık gösteren nesne ve kavramlarla ilgili olup, sadece algıyla tespit edilebilir. Yani zaman (değişen-khronos), zamanın (sonsuz-Aion) içinde oluşmuştur (Platon, 2001: 58). Aristoteles ise, hareket kavramını görmezden gelerek bir zaman tanımlaması yapmaz ve zamanı; hareketin ölçüsü olarak tanımlar (Aristoteles, 1020a: 13-14). Platon sonsuzluktan (Aion) hareket edip, kronosa ulaşırken; Aristoteles hareketten yola çıkıp sonsuzluk (Aion) kavramına ulaşmıştır. Tüm bu yorumlardan Aion'un sonsuz zamanın karşılayan bir terim olarak kullanıldığını anlıyoruz. Ancak bu tanımların hepsi zaman kavramı üzerine yapılan felsefi yaklaşımlar olup, hiçbirinde Aion'la ilgili açık bir tasvir belirtilmemiştir. Ancak Hellenistik Dönemde Aion'un çeşitli mistik-sofist çevrelerde popüler olan kozmik bir tanrı ve bazen de henoteistik² bir kültür olarak gelişim gösterdiğini görüyoruz. Bu dönemde Aion; insan vücutlu ve vücudu sonsuzluğun bir simgesi olan bir yılan tarafından çevrelenmiş, aslan başlı, omuzlarından dört kanadın çıktığı ki bu kanatlar dört mevsimin ya da dört rüzgârın sembolüdür. Ellerinde genellikle birer anahtar tutan, ama bazen anahtarla beraber bir de meşale tutar şekilde zaman kavramının bir tasvirini betimler (Levi, 1944: 276). Ancak bu tasvirlerin de açıkça Aion'a ait olduğu kesin değildir. Bu betimlemelere uygun günümüze ulaşmış Aion tasvirleri bulunmaktadır.

Vatikan Kütüphanesi Ostia Mithreum'da (CIMRM 312), vücudu bir yılanla (bazen de caduceusdaki gibi iki yılanla olabilir) dolanmış, aslan başlı çıplak gövdeli, kanatlı, mermer bir Aion heykeli

² Max Müller'e göre; bir tanrıya bağlanırken diğer tanrıların varlığını da kabullenmektir. Bkz. Müller, 1882; Karataş, 2006.

bulunmaktadır (Levi, 1944: 275-276). Heykel, ellerinde birer anahtar ve ayrıca sol elinde bir de asa, göğsünde ellerini arasında bir de şimşek tutmuş şekilde tasvir edilmiştir. Heykelin ayaklarının dibinde Vulcan'ın maşası ve çekici, Merkür'ün caduceus'u ve horozu bulunmaktadır (Görsel 1).

İskenderiye'de Oxyrhynchus'da sergilenen bir rölyefte Aion insan vücutlu ve aslan başlı, başının arkasında bir güneş diski, omuzlarında ikisi yukarı ikisi de aşağı bakar şekilde dört kanatlı olarak tasvir edilmiştir (Levi, 1944: 275). Sol taraftaki iki kanat arasında bir hayvan üzerinde yıldız motifi bulunmaktadır. Ellerinde birer anahtar, ayrıca sağ elinde birde asa ya da meşale tutmaktadır. Başparmaklarının arasında da bir şimşek bulunmaktadır. İki tarafında iki yılan sarkmış olup birinin başı solundaki kantharos üzerinde, diğerinin başı sağ tarafındaki altar üzerindedir. Sunağa doğru sürünen üçüncü yılanın başı ise, Aion'un ağızından dışarı çıkmış şekilde tasvir edilmiştir. Bu Aion kabartması İskenderiye kültürüyle ilişkilendirilip, tanrı Serapis'in asimileştirilmiş hali olarak da yorumlanmaktadır (Görsel 2).

Orphik düşüncede bu betimlemeler Khronos'a aittir. Aion'a ait en eski yorumu yapan G. Zoega'ya göre ise, bu tarz betimlemeler Aion'a aittir (Zoega, 1808: 32). Franz Cumont ise, bu tasvirlerin Mithra gizem dininde yer alan Zurvan'na³ ait olduğunu ileri sürmektedir (Cumont 1899: 74). Zurvan'ın aslan başlı insan betimlemesine, Mitra tapınaklarında sıkça rastlanılmaktadır. Zurvan tasvirleri incelendiğinde hepsinde; aslan başı ve ağızı açık haliyle dişleri dışarıya çıkmış, bedenini saran uzun ve kalın bir yılanla ve elinde üzerinde burçlar kuşağının olduğu çemberi tutmuş şekilde tasvir edilmiştir (Vermaseren, 1963: 114-115). Zurvan tasvirlerinde bedenini kalın ve uzun bir yılanın yedi kere dolanması, gezegenlerle ilişkili olduğu gibi, burçlar kuşağı yoluyla güneşin seyrini gösterdiği de belirtilmektedir (Cumont, 1960: 117). Genel olarak baktığımızda; hellenistik dönemde zaman kişileştirmesinin gnostisizm etkisi altında oluştuğunu görüyoruz (King, 1887: 257). Bu nedenle aslan başlı figürlerin kimliği henüz netlik kazanmamış olup ancak bu figürlerin zaman ve mevsimsel değişimlerle ilişkili olduğu genel olarak kabul edilmektedir.

Aion'a ait kesin tasvirler ancak Roma İmparatorluk Döneminde ulaşabiliyoruz. Bu dönemde özellikle üzerinde Aion'un isminin ve tasvirinin bir arada bulunduğu mozaikler, heykeltıraşlık eserleri ve sikkeler üzerinde bulunmaktadır. 1939 yılında Asi Nehri üzerinde bulunan Antakya'da Pinceton Ünivesitesi tarafından yapılan arkeolojik çalışmalar sonucunda zemini emblema vermiculatum⁴ tekniğinde döşenmiş bir oda bulunmuştur. MS 3. yüzyılın sonlarına tarihlendirilen bu odadaki mozaik üzerinde dört erkek figürü (Levi, 1944: 269) bulunmaktadır. Figürlerden üçü bir grup halinde sahnenin sağ tarafında, dördüncü; ise, sahnenin sol tarafında yer almaktadır. Üç figürden ikisi oturur şekilde, diğeri de uzanır şekilde tasvir edilmiştir. Bu üçlü figüre genel olarak baktığımızda; bir ziyafet sahnesi görmekteyiz. En sağda yer alan figür, olgun ve kahverengimsi bir pelerin giymiştir. Başında sarı renkli bir çelenk ve sağ elinde de içki dolu bir kap vardır. Başını hafif sola eğmiş ve gözlerini aşağı dikmiş figürün bakışlarında hüznü bir ifade bulunmaktadır. Başının üst kısmında da Μελλων

³ Pers inancında Zurvan; Ahura Mazda ve Ahriman'ın da üzerinde olan bir ilah olup iyilik ve kötülük hükümlerini kendisinde toplamış ve zaman içinde gerçekleşecek olayların mutlak belirleyicisi güç olmuştur. Bkz. Akahı, 2009: 15-16.

⁴ Antik Roma evlerinde yer ve duvar bezemelerinde kullanılan, değişik renklere küçük kare taş ve cam parçalarından, kakma tekniğiyle yapılmış geometrik, hayvan veya bitkisel bezemeli mozaikler. Bkz. Tekçam, 2007: 65.

(melon-gelecek) yazısı bulunmaktadır. Bu yazıdan bu figürün gelecek zamanın kişileştirmesi olduğunu anlamaktayız. Ortadaki figür genç ve enerjik bir formda olup başında ince dallardan yapılmış bir çelenk bulunmaktadır. Başının üst kısmında da Ενεστος (enestos-şimdi), yazısı bulunan bu figür şimdiki zamanın kişileştirmesidir. Üçüncü figür ise, ergen bir figür olup grimsi bir pelerin giymiştir. Siyah saçlı olup başında kırmızımsı-pembemsi bir bant vardır. Başının üst kısmında Παρωιχημωος (Parochimenes-geçmiş) yazısı bulunan bu figür ise, geçmiş zamanın kişileştirmesidir (Levi, 1944: 269).

Dördüncü figüre geldiğimizde ne yazık ki bu figürün sadece baş ve omuzunun bir kısmı günümüze ulaşabilmiştir. Geri kalan kısmı incelendiğinde bu figürün kır saçlı ve sakallı olduğu görülmektedir. Başının üzerinde Αων (Aion-sonsuzluk) yazısından bu figürün Aion kişileştirmesi olduğunu anlamaktayız (Levi, 1944: 269). Ayrıca üçlü grubun önünde üçayaklı bir sehpa bulunmaktadır. Bu sehpanın yanında da Χρονοι (Chronoi- zamanlar) yazısı bulunmaktadır. Burada Khronos; geçmiş, şimdi ve gelecek zaman figürleri ile alegorik olarak temsil edilmiştir (Görsel 3).

Panelde yer alan görsel ve literatür ifadelerden yola çıkarak artık Aion'nun bıyıklı, sakallı, kır saçlı ve çelek takmış olgun bir adam olarak ve büyük bir çember; halka ile beraber tasvir edilmiş olduğu sonucuna ulaşmaktayız (Cohen, 2014: 15). Elindeki çember de sanatsal bir ifade olarak sonsuzluğu (sonsuz zaman döngüsü) simgelemektedir (Birowsky, 2007: 14). Artık buradaki Aion tasvirini göz önüne alarak bu eserden önceki ve sonraki döneme ait bu tarz betimlemeleri artık Aion olarak ifade edebiliriz.

Aphrodisias'da C. Julius Zoilos'a ithafen yapılmış bir mezar anıtına ait 1956 ve takip eden yıllarda gün yüzüne çıkarılmış olan kabartmalarda Aion betimlemesi bulunmaktadır (Alföldi, 1979: 14-15). 1956'da iki parça halinde bulunmuştur ve yüksekliği 1,85m, genişliği 1,30m, kalınlığı 53 cm'dir. Sol tarafın çoğu, üst kısmın yarısı, sol alt kol, sol alt bacak ve bilek, burnun ucu eksiktir. Figürün başının üstünde ΑΙΩΝ yazısı bulunmaktadır. Aion yaşlı bir erkek figür olarak, profilden oturmuş durumda⁵, uzun bir himation giymiş ve başı örtülü, gür saçlı ve sakallı şekilde tasvir edilmiştir (Smith, 1993: 45-48; Alföldi, 1979: 14-15). Endişeli ve korkulu bir ifade gösteren Aion'un sağ elini başına götürmüş, bugün eksik olan sol kol öne doğru uzatılmış ve büyük olasılıkla da bir atribüt tutuyor olmalıydı. Alföldi, elinde bir kitap rulosu tuttuğunu varsaymaktadır. Bu varsayımını da içerisinde geleceğin sırlarının yazılı olduğu ve bu sırları sadece sonsuzluğun bildiği "Arcana Nevi" adlı kitapla ilişkilendirmektedir (Alföldi, 1979: 15). Alföldi'ye göre bu frizde Aion figürü ile Roma'nın sonsuzluğuna vurgu yapmış olmalıdır (Alföldi, 1979: 14-33). Smith'e göre ise, burada Aion figürü ile doğrudan anıtın sonsuzluğu ya da Zoilos'un ününün sonsuzluğuna vurgu yapılmaktadır (Smith, 1993: 40)(Görsel 4).

Nicomedia'da bulunan ve bugün Kocaeli Arkeoloji ve Etnografya Müzesi'nde sergilenmekte olan "Korkuluk Babaları"ndan birisi hem ikonografik özelliklerinden hem de kaidesindeki "ΑΙΩΝ"

⁵ Shahba-Philippopolis'den mozaik üzerinde; Aion; yaşlı, sakallı ve oturmuş durumdadır. Yarı çıplaktır, sol omzu ile belden aşağısını himation örtmüştür, sağ elinde cennetin çemberini tutmaktadır. Bkz. Dunbabin, 1999: 168, Fig. 174.

yazıtından dolayı Aion olduğu anlaşılan bir mermer Herme bulunmaktadır (Sezer, 2015: 78). Heykelin başı ve sağ elin parmakları eksiktir. Sol omuzdan sağ göğüs altına doğru çapraz bir şekilde vücuduna örten bir hymation giymiştir. Sol elinde bir küre taşımakta⁶ olup sağ elin korunmuş olan kısmından elinin içinde bir nesne taşıyor olduğuna dair belirtiler vardır ve bu nesne büyük olasılıkla imparatorların dindarlığını simgeleyen *patera*'dır (Sezer, 2015: 78-99)(Görsel 5). Aion kişileştirmelerinin bazı örneklerinde de bir elinde, üzerinde burçlar kuşağının yer aldığı çember⁷ ile tasvir edildiğini gözlemlemekteyiz. Zodyak: "yaşam çemberi" veya "canlı varlıkların çemberi" anlamına gelen burçlar kuşağıdır (Gurshtein, 1997: 264-273). Zodyak sonsuz yaşam döngüsünü simgelediği için Aion'un bir atribüsü olarak kullanılmıştır. Örneğin MS 3. yüzyıl olarak tarihlendirilen Sentium'da İmparatorluk villasında bulunan mozaik üzerinde, Aion, Gaea ve Caphi tasvirleri bulunmaktadır. Aion burada tamamen çıplak güçlü genç bir erkek olarak tasvir edilmiştir. Sağ elinde üzerinde burçlar kuşağının yer aldığı çember bulunmaktadır⁸. Aion'un önde meyvelerin kişileştirmesi olan dört tane Carpi ve meyve çelengi ile taçlandırılmış Gaea (Romalı Tellus) yeryüzü kişileştirmesi yer almaktadır. Burada tasvir edilen dört Carpi hem mevsim kişileştirmelerine özgü tasvirleriyle hem de mevsimlere özgü meyvelerle tasvir edilerek soldan sağa, Eiar (İlkbahar), Theron (Yaz), Phthinoporon (Sonbahar) ve Cheimon (Kış) mevsimlerini temsil etmektedirler (Görsel 6).

Roma heykeltıraşlık eserlerinde ve mozaiklerinde olduğu gibi bu dönemin sikkeleri üzerinde de Aion genç ya da yaşlı bir erkek figürü olarak kişileştirilmiştir. Genellikle bir küre, Zodyak çemberi ve bazen de kürenin üzerine, ölümsüzlük sembolü olarak kabul edilen, bir anka kuşu ile tasvir edilmiştir. Anka kuşu ile yeni bir yönetici ve yeni bir çağın başlangıcı vurgulanmaktadır (Broek, 1972: 105-128). İmparatorluğun ebediyetinin, sonsuzluğunun propagandasını yapmak için kullanılmıştır. Örneğin; Hadrian Dönemi'ne tarihlendirilen bir sikkenin ön yüzünde "**IMP CAESAR TRAIAN HADRIANVS AVG**" lejanti ve Hadrianus büstü, aka yüzünde; "**P M TR P COS III // SAEC AVR**" lejanti yer almaktadır (RIC II, Part III, Hadrian 296-297)⁹. Sikkenin arka yüzünde; ayakta duran genç bir erkek olarak Aion Zodyak çemberinin içinde tasviri bulunmaktadır (Birowsky, 2007: 150). Aion'un sağ elinde bir çember sol elinde ise, küre taşımaktadır (Görsel 7).

Ayrıca bu amaç doğrultusunda Roma İmparatorluk Dönemi sanatında sonsuzluğun kişileştirmesi olan Aeternitas tasvirleri de tercih edilmiştir (Sear, 2000: 37). Aeternitas ayrıca ölen imparator ve İmparator ailesine mensup kişilerin ölümsüzlüğünü belirtmektedir. Genellikle her iki elinde güneş ve ay ya da üzerinde anka kuşu olan bir küre tutan kadın figürü olarak tasvir edilmiştir (Gradel, 2002: 309). Örneğin MS 69-79 tarihlenen sikkenin ön yüzünde (RIC II, Part I, Vespasian 838) **IMP CAESAR VESPASIANVS AVG** lejanti ve imparator Vespasian'ın defne çelenkli başı, arka yüzde

⁶ Antoninus Pius Sütununun kaidesi üzerindeki apotheosis sahnesinde; Aion kanatlı genç bir erkek olarak tasvir edilmiş ve elinde bir küre taşımaktadır. Bkz. Kleiner, 1992: 285-286, Fig. 253.

⁷ Bu çember bilimsel olarak; Dünya'nın güneş etrafında dönerken izlediği yörünge düzlemi olan ekliptik düzlemi simgelemektedir. Üzerinde de güneş yörüngesinin içlerinden geçen ve belli sembollerle gösterilen on iki takımyıldızı bulunmaktadır. Gurshtein, 1997: 264-273.

⁸ Aion'un elinde Zodyak çemberi ile kişileştirmesinin bir başka örneği de MS 2. yüzyılın ilk yarısı olarak tarihlendirilen Silin Villası mozaiklerinde görülmektedir. Bu mozaikte Aion bir kaya üzerine oturmuş, gür saçlı, sakalsız, başında iki kanat figürü, iki eliyle de Zodyak çemberini tutmuş, bir erkek figürü olarak kişileştirilmiştir. Ayrıca mozaikte Aionla beraber dört mevsim kişileştirmesi, Venüs ve Eros tasvirleri de bulunmaktadır. Bkz. Dunbabin, 1999: 122-123, Fig. 126.

⁹ [https://numismatics.org/ocrc/id/ric.2_3\(2\).hdn.296-297](https://numismatics.org/ocrc/id/ric.2_3(2).hdn.296-297), Erişim Tarihi: 18.05. 2022.

AETERNITAS lejantı ve Aternitas ayakta sola, örtülü ve uzun tunik giymiş, sunağın önünde ellerinde güneş ve ay tutuyor şekilde betimlenmiştir¹⁰ (Görsel 8).

Değerlendirme ve Sonuç

Aion; Antik Çağ sanatında literatürde sonsuz zamanı karşılayan bir kavramdır. Helenistik dönemde Mısır, Pers ve Yunan inancının etkisinde senkrentik bir tanrı olarak betimlenmiştir. Hellenistik dönem sanatında insan vücutlu, aslan başlı, vücudu bir yılan tarafından çevrelenmiş, omuzlarında dört tane kanat olan ve ellerinde genellikle birer anahtar tutan erkek figürü şeklindeki tasvirlerin Aion kişileştirmesi olduğu varsayılmaktadır. Aion kişileştirmesinin açıkça kimliğini doğrulayan tasvirlerine ancak Roma İmparatorluk Dönemi sanatında rastlanmaktadır. Bu dönem ait heykeltıraşlık eserler, mozaikler ve sikkeler üzerinde tasvir edilen Aion kişileştirmesinin ismiyle beraber tasvir edilmesi kimliğini ve betimlemelerini açıkça tespit etmemizi sağlamaktadır. Aion kişileştirmesinin ismiyle beraber tasvir edildiği eserler irdelendiğinde Aion'un bu dönem sanatında; gür ve kıvr saçlı, yaşlı veya genç, genellikle bir elinde Zodyak, küre, papirus rulosu veya bereket boynuzu tutan bir erkek figürü olarak tasvir edildiği gözlemlenmektedir. Bu dönem sanatında Aion tasvirleri ile Roma İmparatorluğunun ebediyetinin, sonsuzluğunun propagandası yapılmıştır. Apotheosis konulu sahnelerde yer alan Aion kişileştirmesi ile de ölen kişinin ruhunun ölümsüzlüğü, sonsuza kadar var olacağı propagandası yapılmıştır.

Çıkar Çatışması Beyanı

"Roma Sanatında Sonsuz Zaman: Aion Kişileştirmesi" başlıklı makalemiz ile ilgili herhangi bir kurum, kuruluş, kişi ile mali çıkar çatışması yoktur ve yazarlar arasında da herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Extended Abstract

Personification is the art of making something, a place or an abstract concept act like people. In ancient times, the concept of personification emerged from the personification of all the supernatural characters that make up the belief system with human attributes, and the concept of mythology emerged as a result of the relations between these beings, with each other and with the human race. This system, which is fed by the fact of fear and curiosity, and also by its vital needs, is to embody all kinds of concepts that cannot be explained through the senses with allegorical expressions. Thus, the concept of personification emerged, and it became a subject from speeches in the agora to literature and then to visual arts.

In the ancient Greek belief, Aion, the concept of time; It is used to express life span and eternal life. Many scientists, poets and philosophers of the ancient period made evaluations about Aion, which expresses the duration of human life and the time and eternity before the beginning of everything in the concept of time. However, the depiction of the concept of time is not encountered in any type of art until the Late Hellenistic period. Influenced by Egyptian and Persian beliefs, he was reflected in Greek art as a syncretic god.

¹⁰ [http://numismatics.org/ocrc/ RIC II Part 1\(second edition\) Vespasian 838](http://numismatics.org/ocrc/ RIC II Part 1(second edition) Vespasian 838), Erişim Tarihi: 18.05. 2022.

Euripides describes Aion as the earliest phase of Chronos. Plato describes time as eternity. According to Plato, Aion is something that is always that way and does not change but is perceived only by the mind. Chronos, on the other hand, is related to constantly existing objects and concepts and can only be detected by perception. In other words, time (changing-Khronos) was formed in time (infinite-Aion). Aristotle, on the other hand, does not define time by ignoring the concept of motion and time; defines it as a measure of movement. Plato departed from infinity and reached the Chronos; Aristotle started from the movement and reached the concept of infinity. However, all of these definitions are philosophical approaches to the concept of time, and none of them have a clear description of Aion. However, in the Hellenistic Period, we see that Aion developed as a cosmic god popular in various mystical-sophistic circles and sometimes as a henotheistic culture. During this period, Aion; has a human body, and his body is surrounded by a snake, a symbol of eternity, with the head of a lion, and four wings protruding from his shoulders, which are the symbols of the four seasons or the four winds. He depicts a depiction of the concept of time, usually holding a key, but sometimes holding a torch along with the key. However, it is not certain that these depictions belong to Aion. There are also depictions of Aion that have survived to the present day in accordance with these descriptions.

After the late Hellenistic period, it began to be depicted as a human-shaped creature with the head of a lion and wings on its shoulders. He usually holds a scepter and a key in his hands with a snake entwined with him or his body. It has been a matter of debate to definitively consider these depictions as Aion. However, we come across depictions that we can define as Aion in the Roman Imperial Period. In almost all depictions, he is personified as a male figure with bushy and gray hair, old or young, usually holding the zodiac circle in one hand, as well as a globe, papyrus roll, and horn of fertility. The personification of Aion, which appeared in the art of this period, was used to propagate the eternity of the Empire.

Kaynakça

- Akalın, K. H. (2009). Mitra Efsanelerinin ve Mucizelerinin Hristiyanlık Üzerindeki Etkileri. Akademik Bakış, 17, 1-17.
- Alföldi, A. (1979). Aion in Mérida und Aphrodisias. Mainz am Rhein.
- Aristoteles, Metaphysik V 12, 1020a 13-14.
- Birowsky, G. (2007). AION: A Cosmic Allegory on a Coin from Tyre?. Israel Antiquities Authority.
- Can, B. (2014). Antik Çağ Mozaiklerinde Sembolizm ve Kişileştirme (Personification). Aktüel Arkeoloji, 39, 44-49.
- Cohen, S. (2014). Transformations of Time and Temporality in Medieval and Renaissance Art. s. 14-15.
- Cumont, F. V. M. (1960). Astrology and Religion Among the Greeks and Romans. New York: Evinity Publishing.
- Cumont, F. , (1899), Textes et Monuments figures relatifs aux Mysteres de Mithra, I, Bruxelles.
- Dunbabin, K. M. D. (1999). Mosaics of the Greek and Roman World. Cambridge University.
- Gradel, I. (2002). Emperor Worship and Roman Religion. Oxford.

- Gurshtein, A. A. (1997). The Origins of the Constellations: Some Provocative Hypotheses Link the Origins of the Constellations to the Precession of the Earth's Axis and the Symbolic Imagery of Ancient Peoples.
American Scientist, 85 (3), 264–273. JSTOR, www.jstor.org/stable/27856779. Accessed 10 Dec. 2020.
- Homerios. (2014). İlyada, (Çev. Demir, M.). Ankara.
- Dionysiaca, <https://www.theoi.com/Text/NonnusDionysiaca7.html>, Erişim Tarihi: 17.05.2022
- Karataş, İ. E. (2006). Max Müller: Hayatı, Eserleri ve Dinler Tarihindeki Yeri. (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- King, C. W. (1887). The Gnostics. London.
- Kleiner, D. E. E. (1992). Roman Sculpture. New Haven and London.
- Le Glay, M. (1981). Aion, LIMC I, 1-2.
- Levi, D. (1944). Aion. Hesperia, XIII (4), 269-314.
- Müller, M. (1882). Friedrich, Introduction to the Science of Religion. London.
- Platon (Eflatun), (2001). Devlet, (Çev. Eyüboğlu, S. ve Cimboz, M. A.) Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.
- Reynolds, J. (1982). Aphrodisias and Rome. London.
- Sear, D. R. (2000). Roma Coins and Their Values Vol I. London.
- Sezer, S. S. (2015). Nıkomedia Antik Kenti'nden Heykeltıraşlık Eserleri. Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 20, 78-99.
- Smith, R.R.R. (1993). The Monument of Julius Zoilos, Mainz am Rhein. New York University.
- Tekçam, T. (2007). Arkeoloji Sözlüğü. İstanbul: Alfa Yayınları.
- Van den Broek R. (1972). The Myth of the Phoenix. According to Classical and Early Christian Traditio Leiden.
- Vermaseren, M. J. (1963), Mithras: The Secret God. London: Chatto & Windus.
- Zoega, G. (1808). Bassorilievi antichi di Roma, II, Rome.
[https://numismatics.org/ocre/id/ric.2_3\(2\).hdn.296-297](https://numismatics.org/ocre/id/ric.2_3(2).hdn.296-297), Erişim Tarihi: 18.05. 2022.
- [http://numismatics.org/ocre/RIC_II_Part_1\(second edition\) Vespasian 838](http://numismatics.org/ocre/RIC_II_Part_1(second%20edition)_Vespasian_838), Erişim Tarihi: 18.05.2022.

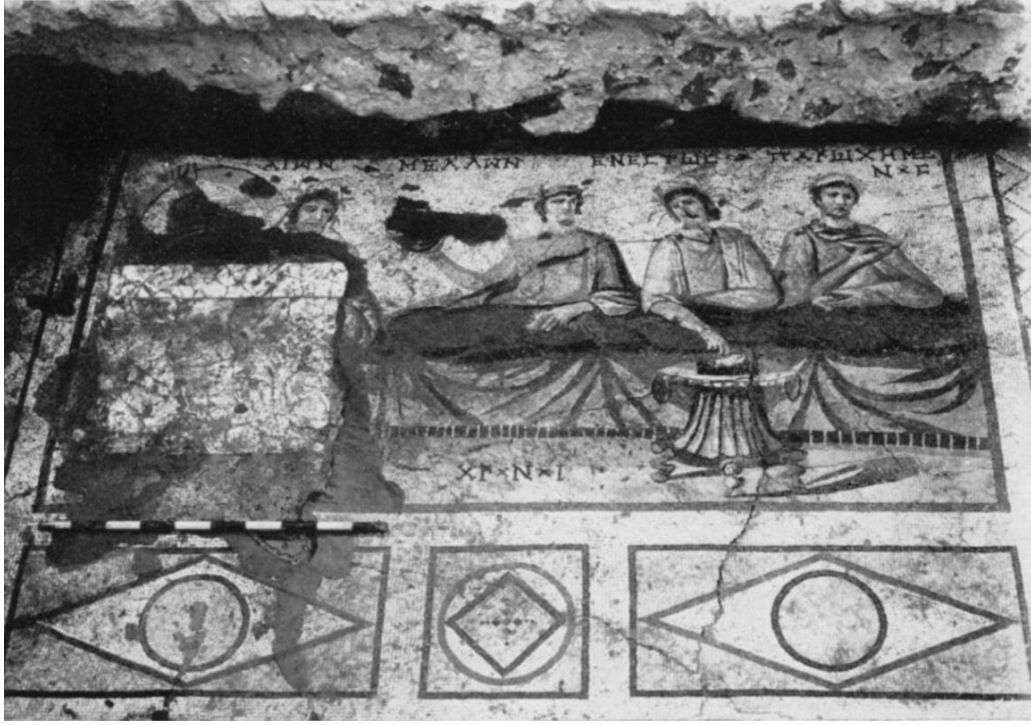
Görseller

Görsel 1. Mermer Aion Heykeli. (Levi, 1944: 275, Fig. 4).

Görsel 2. Oxyrhynchus'dan Aion Kabartması. (Levi, 1944: 275, Fig. 5).

Görsel 3. Antakya'dan Mozaik Üzerinde Aion ve Chronoi (Levi, 1944: 271, Fig. 3).

Görsel 4. Zoilos Mezar Anıtı Frizinde Aion Kabartması (Le Glay, 1981: Nr. 7)

Görsel 5. Aion Heykeli. Kocaeli Arkeoloji ve Etnoğrafya Müzesi. (Sezer, 2015: 97, Res. 8)

Görsel 6. Sentium'dan mozaik üzerinde Aion (<https://www.theoi.com/Gallery/Z15.2.html>)

Görsel 7. Hadrian Dönemi'ne ait bir Aureus üzerinde; Aion ([RIC II, Part 3 \(second edition\) Hadrian 296-297](#))

Görsel 8. Vespasian Dönemi'ne ait bir Aureus üzerinde; Aeternitas kişileştirmesi. (<http://numismatics.org/ocre/RIC> II Part 1(second edition) Vespasian 838)